

I OSK 211/16, Umorzenie należności z tytułu wypłaconych świadczeń z funduszu alimentacyjnego. - Wyrok Naczelnego Sądu Administracyjnego w Warszawie

LEX nr 2454716

Wyrok

Naczelnego Sądu Administracyjnego w Warszawie

z dnia 17 listopada 2017 r.

I OSK 211/16

Umorzenie należności z tytułu wypłaconych świadczeń z funduszu alimentacyjnego.

Status:

orzeczenie prawomocne

TEZA aktualna

Dokonując wykładni art. 30 ust. 2 ustawy z 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów i tym samym oceny sytuacji dochodowej i rodzinnej dłużnika, o której mowa w tym przepisie, nie można pominąć, że należy mieć na uwadze nie tylko aktualną sytuację dłużnika, lecz także należy ocenić, czy istnieją widoki na poprawę jego sytuacji w przyszłości. Inne są możliwości spłaty zadłużenia przez osoby np. legitymujące się orzeczeniem o całkowitej niezdolności do pracy czy też będące w podeszłym wieku, a inne osoby młodsze nie legitymującej się takim orzeczeniem, mające możliwości zarobkowania.

UZASADNIENIE

Skład orzekający

Przewodniczący: Sędzia NSA Aleksandra Łaskarzewska.

Sędziowie: NSA Marek Stojanowski, del. WSA Agnieszka Miernik (spr.).

Sentencja

Naczelny Sąd Administracyjny po rozpoznaniu w dniu 17 listopada 2017 r. na rozprawie w Izbie Ogólnoadministracyjnej skargi kasacyjnej B. Z. od wyroku Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Gliwicach z dnia 28 lipca 2015 r. sygn. akt IV SA/Gl 1201/14 w sprawie ze skargi B. Z. na decyzję Samorządowego Kolegium Odwoławczego w (...) z dnia (...) października 2014 r. nr (...) w przedmiocie odmowy umorzenia zadłużenia z tytułu wypłaconych świadczeń z funduszu alimentacyjnego oddala skargę kasacyjną.

Uzasadnienie faktyczne

Wojewódzki Sąd Administracyjny w Gliwicach wyrokiem z 28 lipca 2015 r. sygn. akt IV SA/Gl 1201/14, oddalił skargę B. Z. na decyzję Samorządowego Kolegium Odwoławczego w (...) z (...) października 2014 r., nr (...) w przedmiocie odmowy umorzenia zadłużenia z tytułu wypłaconych świadczeń z funduszu alimentacyjnego.

W uzasadnieniu wyroku Sąd podał następujący stan faktyczny i prawny:

B. Z. we wniosku z (...) marca 2014 r. zwrócił się do Prezydenta Miasta (...) o umorzenie

należności z tytułu wypłaconych przez organ świadczeń z funduszu alimentacyjnego, wskazując na swój zły stan zdrowia oraz problemy finansowe.

Prezydent Miasta (...) decyzją z (...) maja 2014 r. nr (...) odmówił umorzenia zadłużenia powstałego z tytułu wypłaconych świadczeń z funduszu alimentacyjnego za poszczególne okresy tj.: od (...) października 2008 r. do (...) grudnia 2011 r. przyznanych A. Z., w łącznej wysokości (...) zł wraz z ustawowymi odsetkami na dzień spłaty. W uzasadnieniu decyzji organ pierwszej instancji wskazał, że B. Z. ma zobowiązania alimentacyjne względem córki A. Z. w wysokości (...) zł miesięcznie. Mimo prowadzonego przez Komornika Sądowego postępowania egzekucyjnego dotyczącego alimentów na rzecz ww. od 2003 r. egzekucja okazała się bezskuteczna. Ponadto organ wskazał, że w okresie wypłacania świadczeń z funduszu alimentacyjnego dla osoby uprawnionej B. Z. nie zwrócił organowi właściwemu wierzyciela żadnej należności z tytułu wypłaconych świadczeń. Organ wskazał także, że aktualna sytuacja B. Z. nie pozwala mu zaspokoić wszystkich potrzeb bytowych, gdyż jedynym jego źródłem dochodów jest praca dorywcza, jednakże w każdej chwili sytuacja ta może ulec zmianie. Organ zaznaczył również, że wnioskodawca nie podejmuje żadnych działań w kierunku poprawy swojej sytuacji materialnej, a z przedstawionej dokumentacji nie wynika, by starał się o orzeczenie o niepełnosprawności. Podkreślił jednocześnie, że zaległości na łączną kwotę (...) zł powstały w związku z tym, że nie dokonywał wpłat do komornika, a pomimo okresowego podejmowania pracy nie próbowała regulować zadłużenia z tytułu wypłaconego przez organ świadczenia z funduszu alimentacyjnego.

Reasumując Prezydent Miasta (...) uznał, że zła sytuacja dochodowa i przejściowe trudności ze stanem zdrowia, nie mogą stanowić podstawy do umorzenia ciążącego na stronie obowiązku alimentacyjnego. W ocenie Prezydenta, sytuacja dochodową i rodzinną wnioskodawcy nie jest wynikiem zdarzeń losowych, które mogłyby stanowić ewentualną przesłankę do umorzenia zadłużenia, a wskazane przez wnioskodawcę okoliczności nie czynią sytuacji wyjątkowej. Umorzenie należności z tytułu wypłaconych świadczeń alimentacyjnych nie może prowadzić do nieuzasadnionego przerzucania na podatników obowiązku utrzymania dzieci dłużnika, a instytucja umorzenia nie może być stosowana ani nagminnie ani jako powszechny sposób zwolnienia z długu o publicznym charakterze.

B. Z. wniósł odwołanie od powyższej decyzji.

Samorządowe Kolegium Odwoławcze w (...) decyzją z (...) października 2014 r. nr (...) utrzymało w mocy zaskarżoną decyzję, podtrzymując w całości stanowisko organu pierwszej instancji. W ocenie Kolegium materiał dowodowy pozwala na uznanie, że sytuacja życiowa wnioskodawcy jest trudna i złożona ze względu na zaliczenie go do umiarkowanego stopnia niepełnosprawności do (...) lipca 2015 r. i obniżoną zdolność do wykonywania pracy. Jednakże zaskarżona decyzja podjęta w ramach uznania administracyjnego nie nosi cech dowolności, a organ pierwszej instancji poczynił prawidłowe ustalenia faktyczne i zastosował właściwe przepisy prawa oraz odpowiednio uzasadnił swoje stanowisko w zawarte uzasadnieniu decyzji. Dokonał analizy sytuacji rodzinnej i dochodowej wnioskodawcy, jego możliwości w zakresie poprawienia swojej sytuacji oraz przedstawił inne ustawowe rozwiązania, które mogą przyczynić się do poprawy jego sytuacji życiowej jako dłużnika alimentacyjnego.

B. Z. wniósł skargę na powyższą decyzję do Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w

Gliwicach wskazując na nieuwzględnienie przez organy wszystkich okoliczności, takich jak jego stan zdrowia i brak dochodów. Wskazał także, że płacił alimenty, ale nie posiada dowodów na tę okoliczność. Skarga została uzupełniona pismem pełnomocnika skarżącego z (...) czerwca 2015 r., w którym zarzucono organom administracyjnym przekroczenie granic uznania administracyjnego i naruszenie art. 7, art. 77 oraz art. 80 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. - Kodeks postępowania administracyjnego (Dz. U. z 2013 r. poz. 267 z późn. zm.), powoływanej dalej jako "k.p.a.", poprzez niewzięcie pod uwagę aktualnej sytuacji życiowej skarżącego i niewykazanie, że sytuacja ta nie jest wynikiem zdarzeń losowych, a także zarzucono brak wskazania dokumentów, które pozwoliłyby na ustalenie, że jest możliwość poprawienia sytuacji życiowej skarżącego.

Wojewódzki Sąd Administracyjny w Gliwicach wyrokiem z 28 lipca 2015 r. sygn. akt IV SA/GI 1201/14 oddalił skargę. Sąd, odnosząc okoliczności sprawy do treści art. 27 i art. 30 ustawy z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów (Dz. U. z 2012 r. poz. 1228 z późn. zm.), uznał, że zaskarżona decyzja spełnia wymogi prawne, a organy orzekające w sprawie nie przekroczyły granic uznania administracyjnego. Decyzja została uzasadniona pod względem faktycznym i prawnym w stopniu wystarczającym. Sprawa została bowiem rozpatrzona z uwzględnieniem sytuacji dochodowej i rodzinnej skarżącego, a wyciągniętych na tej podstawie wniosków nie można uznać za dowolne. Zdaniem Sądu organy administracji zasadnie uznały, że przedstawione przez skarżącego okoliczności nie uzasadniają konieczności umorzenia wypłaconych świadczeń alimentacyjnych. Zasadnie Kolegium wskazało, że skarżący mimo zaliczenia do umiarkowanego stopnia niepełnosprawności do (...) lipca 2015 r., zgodnie z treścią orzeczenia o stopniu niepełnosprawności z (...) lipca 2014 r., ma obniżoną zdolność do wykonywania pracy. Prawidłowo zostało ocenione, że nie oznacza to jednak, że sytuacja ta będzie mieć charakter stały i w przyszłości nie może ulec zmianie. Nawet gdyby uznać, że skarżący nie może wykonywać każdego rodzaju pracy, nie stanowi to okoliczności uzasadniającej uwzględnienie jego wniosku. Sąd uznał, że sytuacja dochodowa skarżącego, jakkolwiek jest trudna, to nie uzasadnia umorzenia ciężących na nim należności z tytułu wypłaconych na rzecz dziecka świadczeń alimentacyjnych i ocena organów administracyjnych nie w tym względzie mieści się w ramach uznania administracyjnego. Odnosząc się do dokumentów o stanie zdrowia skarżącego przedstawionych na rozprawie Sąd wskazał, że dokumenty te obrazują stan zdrowia skarżącego na 2015 r., natomiast zaskarżona decyzja dotyczy okoliczności wcześniejszych z 2014 r.

B. Z., reprezentowany przez radcę prawnego A. K., wniósł skargę kasacyjną od powyższego wyroku. W skardze kasacyjnej zarzucił, na podstawie art. 174 pkt 1 ustawy z dnia 30 sierpnia 2002 r. Prawo o postępowaniu przed sądami administracyjnymi (Dz. U. z 2012 r. poz. 270 z późn. zm.), powoływanej dalej jako "p.p.s.a.", naruszenie prawa materialnego tj. art. 145 § 1 pkt 1 lit. a p.p.s.a. w związku z art. 30 ust. 2 ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów, poprzez błędną jego wykładnię polegającą na mylnym przyjęciu, że ocena przesłanek dotyczących sytuacji dochodowej oraz rodzinnej osoby ubiegającej się o umorzenie długu alimentacyjnego obejmuje także ocenę przypuszczalnej zmiany sytuacji materialnej i zdrowotnej dłużnika Ponadto skarżący zarzucił, na podstawie art. 174 pkt 2 p.p.s.a., naruszenie przepisów postępowania mające istotny wpływ na wynik sprawy:

a) art. 145 § 1 pkt 1 lit. c w związku z art. 1 i art. 3 § 1 i 2 pkt 1 p.p.s.a. w związku z art. 7, art. 77 § 1 i art. 80 k.p.a. polegające na oddaleniu skargi oraz nieuchyleniu decyzji Kolegium wskutek zaniechania w niniejszej sprawie należytej kontroli działań administracji publicznej i w rezultacie zaakceptowanie w całości ustaleń organu, w sytuacji gdy organy zaniechały wyczerpującego zebrania i rozważenia materiału dowodowego oraz dokonały dowolnej oceny zebranych w sprawie dowodów skutkującej dowolnym uznaniem, że stan zdrowia skarżącego jest przejściowy oraz istnieje duża szansa poprawy jego sytuacji życiowej. Nadto, że sytuacja dochodowa i rodzinna skarżącego nie jest wynikiem zdarzeń losowych oraz mimo braku możliwości zaspokojenia przez skarżącego swoich potrzeb bytowych nie zachodzą przesłanki uzasadniające umorzenie zadłużenia z tytułu świadczeń wypłaconych z funduszu alimentacyjnego;

b) art. 145 § 1 pkt 1 lit. c w związku z art. 1, art. 3 § 1 i 2 pkt 1 i art. "141 § " p.p.s.a., poprzez nienależyte wykonanie obowiązków kontroli oraz wadliwe sporządzenie uzasadnienia zaskarżonego wyroku, nieodpowiadające wymogom art. 141 § 1 p.p.s.a., poprzez nieustosunkowanie się Sądu Wojewódzkiego w uzasadnieniu wyroku do zarzutów skarżącego, a w szczególności dotyczących dowolnego ustalenia przyszłej sytuacji materialnej i osobistej skarżącego, prognoz dotyczących poprawy zdrowia skarżącego oraz stanowiska Kolegium, że sytuacja życiowa skarżącego nie jest wynikiem zdarzeń losowych.

Skarżący wniósł, na podstawie art. 176 w związku z art. 185 § 1 p.p.s.a., o uchylenie zaskarżonego wyroku w całości i o przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania oraz o rozpoznanie skargi kasacyjnej na rozprawie. Nadto pełnomocnik skarżącego wniósł o zasądzenie kosztów nieopłaconej pomocy prawnej świadczonej z urzędu.

Do akt sprawy wpłynęły także dwa pisma skarżącego kasacyjnie z (...) maja 2016 r. i (...) października 2017 r., przy których przekazano kopię orzeczenia lekarza orzecznika ZUS z (...) października 2015 r., kopię orzeczenia Komisji Lekarskiej ZUS z (...) października 2015 r., zaświadczenie z Powiatowego Urzędu Pracy (...), kopię pisma Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym w (...) z (...) października 2014 r. w sprawie zaległości alimentacyjnych oraz kopię orzeczenia lekarza orzecznika ZUS z (...) kwietnia 2017 r.

Uzasadnienie prawne

Naczelny Sąd Administracyjny zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 183 § 1 ustawy z dnia 30 sierpnia 2002 r. Prawo o postępowaniu przed sądami administracyjnymi (Dz. U. z 2017 r. poz. 1370) Naczelny Sąd Administracyjny rozpoznaje sprawę w granicach skargi kasacyjnej, bierze jednak z urzędu pod rozagę nieważność postępowania. W sprawie nie występują enumeratywnie wyliczone w art. 183 § 2 powołanej ustawy przesłanki nieważności postępowania sądowego. Z tego względu, przy rozpoznaniu sprawy, Naczelny Sąd Administracyjny związany był granicami skargi kasacyjnej.

Granice skargi kasacyjnej wyznaczają wskazane w niej podstawy. W skardze kasacyjnej zarzucono naruszenie prawa materialnego i naruszenie przepisów postępowania. Skarga kasacyjna rozpoznana w tak określonych granicach nie zasługuje na uwzględnienie.

Zasadniczo w pierwszej kolejności rozpatrzeniu podlegają zarzuty naruszenia przepisów postępowania. W niniejszej sprawie zarzuty te jednak w sposób bezpośredni wiążą się z zarzutem naruszenia prawa materialnego, tj. art. 30 ust. 2 ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów. Skarżący kasacyjnie uznał, że Sąd pierwszej instancji dokonał błędnej wykładni tego przepisu poprzez przyjęcie, że ocena przesłanek dotyczących sytuacji dochodowej oraz rodzinnej skarżącego obejmuje także ocenę ewentualnej zmiany tej sytuacji.

Zgodnie z art. 30 ust. 2 ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów organ właściwy wierzyciela może na wniosek dłużnika alimentacyjnego umorzyć jego należności z tytułu wypłaconych świadczeń z funduszu alimentacyjnego łącznie z odsetkami w całości lub w części, odroczyć termin płatności albo rozłożyć na raty, uwzględniając jego sytuację dochodową i rodzinną. Orzekanie na podstawie przywołanego przepisu odbywa się w ramach tzw. uznania administracyjnego, co oznacza że organ posiada swobodę wyboru rozstrzygnięcia, istotna jest natomiast argumentacja przyjęta dla uzasadnienia stanowiska zawartego w decyzji. Argumenty uzasadniające rozstrzygnięcie wydane w oparciu o uznanie administracyjne powinny zaś mieć oparcie w prawidłowo ustalonym stanie faktycznym i prawnym sprawy. Podkreślić przy tym należy, że z definicji "dłużnik alimentacyjny", zawartej w art. 2 pkt 3 ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów, wynika, że jest to osoba zobowiązana do alimentów na podstawie tytułu wykonawczego, przeciwko której egzekucja okazała się bezskuteczna. A to oznacza, że co do zasady każdy dłużnik alimentacyjny, wobec którego egzekucja okazała się bezskuteczna, nie uzyskuje dochodów wystarczających na pokrycie zasądzonych przez sąd alimentów. Samo zatem uzyskiwanie niskich dochodów bądź też nieuzyskiwanie dochodów nie jest okolicznością wyjątkową i szczególną na tle sytuacji innych dłużników alimentacyjnych. Sytuacja rodzinna i dochodowa dłużnika ubiegającego się o umorzenie należności musi go więc wyróżniać spośród innych dłużników alimentacyjnych. Umorzenie należności alimentacyjnych może mieć miejsce tylko wówczas, gdy sytuacja dochodowa lub rodzinna nie pozwala dłużnikowi na wywiązanie się z obowiązku alimentacyjnego, o ile stan taki jest efektem czynników obiektywnych, na które zobowiązany nie ma wpływu, gdyż tylko takie przesłanki mogą uzasadniać umorzenie jakichkolwiek należności. Art. 30 ust. 2 ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów powinien być przy tym interpretowany w sposób ścisły, a nie rozszerzający. Podkreślić należy, że dokonując wykładni art. 30 ust. 2 wskazanej wyżej ustawy i tym samym oceny sytuacji dochodowej i rodzinnej dłużnika, o której mowa w tym przepisie, nie można pominąć, że należy mieć na uwadze nie tylko aktualną sytuację dłużnika, lecz także należy ocenić, czy istnieją widoki na poprawę jego sytuacji w przyszłości. Inne są możliwości spłaty zadłużenia przez osoby np. legitymujące się orzeczeniem o całkowitej niezdolności do pracy czy też będące w podeszłym wieku, a inne osoby młodsze nie legitymujące się takim orzeczeniem, mające możliwości zarobkowania.

Przedstawiona wyżej wykładnia art. 30 ust. 2 ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów jest także prezentowana w ugruntowanym już orzecznictwie Naczelnego Sądu Administracyjnego (wyroki Naczelnego Sądu Administracyjnego z: 25 czerwca 2015 r. sygn. akt I OSK 53/14, 24 lipca 2015 r. sygn. akt I OSK 273/14, 27 września 2016 r. sygn. akt I OSK 355/15, 6 grudnia 2016 r. sygn. I OSK 1446/15 czy 28 czerwca 2017 r. sygn. alt I OSK

2471/15, a także wcześniejsze wyroki, które dotyczyły umorzenia zaliczek alimentacyjnych w okresie obowiązywania art. 16 ustawy z dnia 22 kwietnia 2005 r. o postępowaniu wobec dłużników alimentacyjnych oraz zaliczce alimentacyjnej z: 24 stycznia 2008 r. sygn. akt I OSK 544/07 i 14 stycznia 2010 r. sygn. akt I OSK 1166/09, (<http://orzeczenia.nsa.gov.pl>). Sąd pierwszej instancji nie dokonał zatem błędnej wykładni normy wynikającej z art. 30 ust. 2 ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów rozumiejąc ją w ten sposób, że badając dopuszczalność umorzenia należności z tytułu wypłaconych świadczeń z funduszu alimentacyjnego należy uwzględniać nie tylko aktualną sytuację dochodową i rodzinną dłużnika alimentacyjnego, ale także jego możliwości i perspektywy na poprawę tej sytuacji. Przedstawione rozumienie art. 30 ust. 2 ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów musi znaleźć odzwierciedlenie w ustaleniu przez organy administracyjne sytuacji dochodowej i rodzinnej dłużnika alimentacyjnego, w tym takich obiektywnych okoliczności, które nie pozwalają mu na wywiązanie się z obowiązku alimentacyjnego.

Wbrew twierdzeniom skarżącego kasacyjnie organy administracyjne przeprowadziły szczegółowe postępowanie wyjaśniające, zgromadziły kompletny materiał dowodowy pozwalający na poczynienie ustaleń faktycznych i podjęcie rozstrzygnięcia w ramach uznania administracyjnego. Ustalono wysokość zobowiązań skarżącego, jego aktualne dochody, stan zdrowia, ogólną sytuację finansową i rodzinną. Organ ustalił, że skarżący ma ustalone alimenty na rzecz córki w wysokości (...) zł miesięcznie, został zobowiązany do zwrotu należności z tytułu otrzymanych przez córkę świadczeń z funduszu alimentacyjnego w okresie (...) października 2008 r. - (...) grudnia 2011 r. i nie zwrócił tych należności. Organ wziął pod uwagę fakt zaliczenia skarżącego do osób o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności - orzeczenie wydano do (...) lipca 2015 r. (orzeczenie Miejskiego Zespołu do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w (...) z (...) lipca 2014 r. nr (...)) i wskazanie co do obniżenia zdolności do wykonywania pracy, a także fakt podejmowania przez skarżącego prac dorywczych. Zbadano także możliwości skarżącego w zakresie uzyskania dochodów w przyszłości. Zebrany w sprawie materiał dowodowy był wystarczający dla prawidłowego jej rozstrzygnięcia i został przez organy prawidłowo oceniony. W szczególności prawidłowa jest ocena, że stan zdrowia skarżącego nie wykluczał wykonywania pracy, skarżący miał możliwość podjęcia stałego zatrudnienia, choćby w warunkach pracy chronionej i pozyskiwania z tego tytułu środków finansowych. Z tego też względu nie można było przyjąć, że aktualna sytuacja skarżącego przesądzała o braku możliwości spłaty zadłużenia, tym bardziej że strona ma możliwość wystąpienia z wnioskiem o odroczenie terminu płatności, a następnie rozłożenia należności na raty. Wskazane powyżej okoliczności uprawniały do stwierdzenia, że trudna sytuacja finansowa wnioskodawcy ma charakter przejściowy i w przyszłości istnieje możliwość uregulowania chociażby części ciążących na stronie zobowiązań. W tych warunkach twierdzeniom organów o braku podstaw do zastosowania wobec skarżącego najdalej idącej ulgi w spłacie zadłużenia w postaci umorzenia w całości kwoty należności z tytułu wypłaconych świadczeń alimentacyjnych nie można zarzucić dowolności.

Tak ustalony i oceniony stan faktyczny został prawidłowo zaaprobowany przez Sąd Wojewódzki. Rację ma Sąd pierwszej instancji wskazując, że dokumenty świadczące o stanie zdrowia skarżącego z 2015 r. nie mają znaczenia w niniejszej sprawie. Sąd administracyjny

bada legalność decyzji administracyjnych biorąc pod uwagę stan prawny i faktyczny na dzień rozstrzygnięcia przez organy administracyjne sprawy o umorzeniu należności z tytułu wypłaconych świadczeń z funduszu alimentacyjnego, tj. na (...) października 2014 r. Podobnie nie mogą być wzięte pod uwagę dokumenty przekazane do Naczelnego Sądu Administracyjnego przez pełnomocnika skarżącego kasacyjnie przy piśmie z (...) października 2017 r. Zauważyć przy tym należy, że pełnomocnik skarżącego kasacyjnie w piśmie tym nie zgłosił formalnego wniosku o przeprowadzenie dowodu z dokumentów w trybie art. 106 § 3 p.p.s.a. Tym niemniej przedłożone do akt sprawy kopie orzeczeń lekarza orzecznika ZUS z (...) listopada 2014 r., (...) października 2015 r. i (...) kwietnia 2017 r. na okoliczność pogorszenia stanu zdrowia skarżącego nie mogły być znane Samorządowemu Kolegium Odwoławczemu w (...) skoro ostateczna decyzja w sprawie została wydana (...) października 2014 r. Nie mogą zatem także odnieść zamierzonego skutku w postępowaniu sądowoadministracyjnym.

Niezasadny jest więc zawarty w skardze kasacyjnej zarzut, że w kontrolowanym przez Sąd pierwszej instancji postępowaniu administracyjnym doszło do naruszenia art. 7, art. 77 § 1 i art. 80 k.p.a. Brak jest podstaw do kwestionowania rzetelności postępowania dowodowego i prawidłowości ustaleń stanowiących podstawę wydanych w sprawie decyzji odmawiających umorzenia przedmiotowych należności. Tym samym w sprawie nie doszło do naruszenia zarzucanych przepisów postępowania, tj. art. 145 § 1 pkt 1 lit. c w związku z art. 1 i art. 3 § 1 i 2 pkt 1 p.p.s.a. oraz w związku z art. 7, art. 77 § 1 i art. 80 k.p.a.

Podkreślić należy, że warunkiem uwzględnienia skargi na podstawie art. 145 § 1 pkt 1 lit. c p.p.s.a. jest ustalenie przez Sąd pierwszej instancji istnienia naruszenia przepisów postępowania przez organ administracji publicznej rozpatrujący daną sprawę oraz stwierdzenie, że naruszenie to miało lub mogło mieć wpływ na wynik sprawy, a więc gdyby nie było stwierdzonego naruszenia przepisów prawa, to rozstrzygnięcie sprawy najprawdopodobniej byłoby inne. Przedstawione przez Sąd pierwszej instancji przesłanki oddalenia skargi nie pozwalały na zastosowanie art. 145 § 1 pkt 1 lit. c p.p.s.a., gdyż nie stwierdzono takich naruszeń prawa, które mogły mieć wpływ na sposób jej rozpatrzenia przez organ.

Przepis art. 1 p.p.s.a. definiuje pojęcie sprawy sądowoadministracyjnej, której rozstrzygnięcie leży w kompetencji sądu administracyjnego. Naruszenie tego przepisu przez sąd pierwszej instancji może zachodzić wówczas, gdy sąd ten wyda orzeczenie w sprawie, która nie leży w jego kompetencji. To, czy dokonana przez sąd ocena legalności zaskarżonego aktu była prawidłowa, czy też błędna, nie może być utożsamiane z naruszeniem tego przepisu (wyrok NSA z 13 czerwca 2016 r. sygn. akt II FSK 1275/15). Przepis art. 3 § 1 p.p.s.a. zawiera normę o charakterze ustrojowym. Przesłanka wskazująca na naruszenie tego przepisu mogłaby wystąpić, gdyby Sąd pierwszej instancji odmówił rozpoznania skargi, mimo wniesienia jej z zachowaniem przepisów prawa, nie przeprowadził kontroli zaskarżonego aktu administracyjnego lub dokonał tej kontroli według kryteriów innych niż zgodność z prawem lub zastosował środek nieprzewidziany w ustawie. Również i takie okoliczności w niniejszej sprawie nie wystąpiły. Naruszenie zaś art. 3 § 2 pkt 1 p.p.s.a. nie mogło odnieść skutku, gdyż jest to przepis statuujący kompetencje sądów administracyjnych w zakresie kontroli legalności decyzji, a te nie zostały przekroczone. Zarzut zaś naruszenia art. "141 § "

p.p.s.a. został postawiony niestarannie. Przede wszystkim w podstawie zarzutu nie wskazano konkretnej jednostki redakcyjnej tego przepisu. W uzasadnieniu zarzutu wskazano art. 141 § 1 p.p.s.a., przy czym argumenty uzasadnienia nie zostały powiązane z treścią tego przepisu, a odnoszą się do art. 141 § 4 p.p.s.a. Obowiązkiem skarżącego kasacyjnie jest ściśle określenie jednostki redakcyjnej aktu normatywnego, wobec którego zawiera się w treści skargi kasacyjnej zarzuty (wyrok NSA z: 5 października 2010 r. sygn. akt I GSK125/09 czy 19 lipca 2013 r. sygn. akt I OSK 2766/09, aprobowane przez J. Drachalą, A. Wiktorowską, R. Stankiewicza w: red. R. Hauser, M. Wierzbowski, Prawo o postępowaniu administracyjnym. Komentarz, C.H. Beck 2015, s. 689-690). W konsekwencji uznać należało, że zarzut ten nie ma usprawiedliwionych podstaw, bo w tym zakresie nie zostały sprecyzowane granice skargi kasacyjnej, czego wymaga art. 183 § 1 p.p.s.a.

Z powyższych względów Naczelny Sąd Administracyjny, działając w oparciu o art. 184 p.p.s.a., orzekł jak w sentencji wyroku.

Orzeczenie nie obejmuje rozstrzygnięcia w przedmiocie kosztów z tytułu sporządzenia i wniesienia skargi kasacyjnej na rzecz radcy prawnego ustanowionego z urzędu należnych od Skarbu Państwa (art. 250 p.p.s.a.). Koszty nieopłaconej pomocy prawnej przyznawane są przez wojewódzki sąd administracyjny w postępowaniu określonym w art. 258-261 p.p.s.a.). O wynagrodzeniu radcy prawnego udzielającego pomocy prawnej z urzędu orzeknie zatem Wojewódzki Sąd Administracyjny w Gliwicach.